

د ملګرو ملتونو سازمان (FN)

Logoen til FN (pixabay.com).

د ملګرو ملتونو د سازمان د نوم لنډیز FN دی ، دا سازمان د نړیوالې سولې د ټینګښت لپاره کار کوي.

ملګري ملتونه څه ته وايي؟

له ۱۹۳۹ ميلادي کال څخه تر ۱۹۴۵ ميلادي کال پورې ، په نړۍ کې لوی جنګ و. په دې جګړه کې د نړۍ ډېر هیوادونه ښکېل و. دا جنګ دوهم نړیوال جنګ وبلل شو. ډیر څه ویجاړ شول او ډیری خلکو خپل ژوند له لاسه ورکړ. له همدې امله ، ډیری خلکو د نوي نړیوال جنګ څخه ویره درلوده. نړۍ داسې کسانو ته اړتیا درلوده چې وکولی شي د بل لوی جنګ مخه ونیسي. له همدې امله د ملګرو ملتونه بنسټ په ۱۹۴۲ ميلادي کال کې د نړۍ د سولې د ټینګښت لپاره کېښودل شو. په انګلیسي کې د ملګرو ملتونو سازمان ته FN ویل کیږي.

ملګرو ملتونو یو منشور جوړه کړ چې د ملګرو ملتونو تړون ونومول شو . ملګري ملتونه د دی تړون یا منشور له مخې پریکړه کوي چې په کومو دندو کار وکړي اوڅنگه یی باید ترسره کړي. ناروي او 50 نورو هیوادونو د ملګرو ملتونو تړون لاسلیک کړی. د ملګرو ملتونو منشور د اکتوبر په ۲۴، ۱۹۴۵ تصویب شواو په خپلو دندو یی پیل وکړ. همدا لامل دی چې هر کال په ټوله نړی کې د اکتوبر څلور ویشتمه د ملګرو ملتونو د نړیوالې ورځې په توګه لمانځل کیږي.

Foto: Signering av FN-pakten (fn.no).

اوس مهال په ۲۰۲۰ کې، د نړی ۱۹۳ هېوادونه د ملګرو ملتونو غړي دي ، او د ملګرو ملتونو اصلی مرکز د متحده ایالاتو په نیویارک ښار کې دي.

نن ورځ ، ملګري ملتونه پیری غړي هیوادونه لري چې په مختلفو ژبو خبرې کوي. د دې لپاره چې هرڅوک پوه شي او د دې وړتیا ولري چې خپل نظر څرګند کړي، غونډې او سندونه په څو ژبو ژباړل کیږي.

د ملګرو ملتونو نښان پنځه کړی او د نړی یوه سپینه نقشه لري چې شمالي قطب د نقشي مرکز دی. د نړی د نقشی په بهرنی برخه کی دوه د زیتون څانګې شتون لري. دا نښان

کی د سولې او ثبات ټینګښت او تامینولو دی ، د ملګرو ملتونو موخه چې په نړۍ څرګندوي . ډیری ښوونځي د اکتوبر په څلورويشتمه د ملګرو ملتونو د بیرغ سره سمبالېږي. بیرغ آبی رنگ لری او په مینځ کې یی د ملګرو ملتونو نښان دی

Bilde: FNs logo (fn-filuren.no).

د ملګري ملتونه دنده څه ده؟

ملګري ملتونه غواړي نړۍ د هرچا لپاره غوره ځای وي. او اصلي موخې یی دادی.

- د نړیوالې سولې او امنیت ساتنه.
- ډاډ من شئ چې ټول هیوادونه د بشر د حقوقو ملاتړ کوی.
- باثباته پرمختګ ولری.
- د ملګرو ملتونو د باثباته ودی د اهدافو د پرمختګ لپاره کار وکړی

سوله او امنیت

ملګري ملتونه یوه خوندي نړۍ غواړي. له همدې امله د هغه هیوادونو سره چې خپل منځی مخالفت لری ، خبرې کوي . دوی د وسلو له کارولو نه پرته مذاکرې ته رابولی او د حل لار

مومی. ځینې وختونه د هیوادونو تر منځ همکاري ستونزمنه کیږي. نو بیا په هغه هیوادونو کې چې په شخړه کې بنکيل دی ، د سولې او امنیت د خوندي ساتلو لپاره ملگري ملتونه پریکړه کولی شي چې له نظامي ځواک نه کار واخلي، په هغه هیوادونو کې چې جنگ دی، ملگري ملتونه د خلکو سره د جنگ نه په تېښته کې مرسته کوي . کډوالو ته اوبه، خواړه، درمل او د خوب کولو ځای ورکوي.

دبشر حقونه

ملگري ملتونه قواعد منظوروی او پام کوی چې دا قواعد د هیوادونو لخوا مراعات شی ، ترڅو ټول خلک ښه ژوند ولري.

د ملگرو ملتونو لپاره مهمه موضوع دا ده چې هرچا ته د عقیدې او د بیان دازادې حق ورکړشي . مور دې ته د مذهب او د بیان ازادې وایو. بله مهمه مسله چې ملگري ملتونه پری کار کوي هغه د ښځو بشري حقونه دي. ښځې باید د نارینو په شان د زده کړې او کار حق ولري ، خپل نظر څرگند کړي او په سیاست کې برخه واخلي.

بل هغه څه چې د ملگرو ملتونو لپاره مهم دي ، هغه دادی چې ټول ماشومان باید ښه ژوند ولري ، ښوونځي ته لار شي او خواړه او اوبه ولري. له همدې امله ، ملگرو ملتونو د ماشومانو لپاره ځانته قواعد لیکلي، چې ماشومان دکومو حقونه مستحق دي ، او د ښه ژوند لپاره څه شي ته اړتیا لري . دې مقرراتو ته د ماشومانو حقونه ویل کیږي.

پایداره پرمختگ

پایداره پرمختگ د اقلیم ، چاپیریال او طبیعت ساتنې ته اړین دی. انسانان باید د ځمکې نه په ښه طریقه گټه واخلي. هغه څه چې نن لرو باید ښه پام پری وکړو ترڅو وروسته له مور څخه انسانان د اوږدې مودې لپاره په ځمکه کې ژوند وکړای شي . نن ورځ ماشومان او ځوانان د

بائباته ودی په اړه فکر کوي. دوی د چاپیریال د ساتنه له پاره عمل کوی او په طبیعت بڼه پام کوی. ملگري ملتونه هم د دوی ملاتړ کوي.

ملگري ملتونو د ملگرو ملتونو د پایداری ودې د اهدافو په نوم یو پلان جوړ کړی دی. د هدف درلودل یعنی دا چې د یوه څه د بڼه کیدو لپاره باید کار وشي. د ملگري ملتونه موخه داده چې هیڅوک بیوزله نه وي ، ټول حق لري چې بنوونځي ته لار شي ، زده کړې وکړي ، کار وکړي او پرته له ویرې خپل نظر ووايي او ډیری انسانان د چاپیریال د ساتنی سره سم ژوند وکړي. چې دا اهداف به تر ۲۰۳۰ پوری پلي شي. د دوامداره ودې ۱۷ اهدافه شتون لري. ملگري ملتونه په ټولو هیوادونو کې له ټولو خلکو نه غواړي چې د نړی د بڼه والي لپاره هڅه وکړي.

Les mer om FNs bærekraftsmål på fn.no.

څوک څه کار کوي؟

د دې لپاره چې د ملگرو ملتونو سازمان خپلی ټولی دندی بنی ترسره کړي ، باید کارونه سره تقسیم کړي. له همدې امله، دوی مختلف ډلې رامینځته کړي. مور دې ډلو ته ارګانونه وایو.

د ملګرو ملتو عمومي اسامبله

عمومي اسامبله يا عمومي غونډه په ملګرو ملتونو کې ترټولو ستر ارګان دی. د عمومي اسامبله ترټولو مهمه دنده د نړۍ اړوند مسایل تر بحث او غور لاندې نيول دي ، او پريکړه کوي چې ملګري ملتونه بايد څه وکړي او څنګه يې وکړي. دلته د هر هيواد څخه يو استازی غړيتوب لري ، او هر هيواد د رايې ورکولو حق لري.

د ملګرو ملتونو د بشري حقونو شورا

کله چې د ملګرو ملتونو سازمان رامینځ ته شو ، ترټولو مهمه دنده يې دا وه چې په ډاګه ګری چې ټول انسانان د هوسا ژوند لپاره څه ته اړتيا لري. دی ته دبشر حقونه ويل کيږي. د بشري حقونو شورا ترټولو مهمه دنده دا ده چې ډاډ تر لاسه کړي چې ټول هيوادونه بشري حقونو تطبيقوي او د هغو هيوادونو سره مرسته وکړي کوم چې د بشري حقونو د تطبيقولو لپاره مرستې ته اړتيا لري. شورا ۴۷ غړي لري چې د دريو کلونو لپاره ټاکل کيږي. د بشري حقونو شورا د سويس په جينيو بڼار کې غونډه کوي.

د ملګرو ملتونو د امنيت شورا

د امنيت شورا د نړيوالې سولې او امنيت د ټينګښت دنده پر غاړه لري. په شورا کې ۱۵ غړي دي. که چيرې په نړۍ کې لانجی او اختلافونه رامنځ ته شي ، نو د امنيت شورا دنده ده چې داسې مسلی له سوله ييزی لارې حل کړي. او د وسلو له کارونې څخه ډډه وشي. شورا په شخړه کې د بنکيلو اړخونو سره مرسته کوي ترڅو چې د يو بل سره دخبرو له لارې د حل هڅه وکړي. دې ته مذاکرات يا خبرې اتر ويل کيږي.

د ملګرو ملتونو سکرتریت

د ملګرو ملتونو کار د یوې ادارې لخوا اداره کیږي چې دوی یی د سکرتریت په نامه یادوي. د سکرتریت دنده دا ده چې د ملګري ملتونه ټولې دندې سره تنظیمي کړي . هغه څوک چې په سکرتریت کې پریکړه کوي عمومي منشي بلل کیږي. هغه دملګرو ملتونو د سازمان د ټول نه لوړپوړی اداري مقام دی.

ملګري ملتونه د ناروې لپاره ، ډیری ارزښت لري. یو دلیل یې دا دی چې د ملګرو ملتونو لومړی سکرتر نارویژي و. د هغه نوم تریګوی لیبی Trygve Lie و. ایا تاسو پوهیږئ چې همدا اوس د ملګرو ملتونو سرمنشي څوک دی؟

Foto: Den første generalsekretæren, Trygve Lie (fn.no).

دندي:

۱. ملگري ملتونو کله او ولي جوړ شو؟
۲. د ملگرو ملتونو د سازمان منشور څه شی دی؟
۳. مور د ملگرو ملتونو د ورځ په نامه کومه ورځ لمانځو او ولي په دې ځانگړي نيټه لمانځل کيږي؟
۴. د ملگرو ملتونه سازمان نن ورځ څومره غړي هيوادونه لري؟
۵. د ملگرو ملتونو د سازمان اصلي مرکزي دفتر چيرته دی؟
۶. د ملگرو ملتونو د سازمان لومړنی منشي څوک و؟
۷. د ملگرو ملتونو د سازمان د اوسنی سرمنشي نوم څه دی؟
۸. د ملگرو ملتونه د سازمان دنده څه ده؟
۹. کولی شی چی انټرنیټ وکاروی او د ملگرو ملتونو دڅلور باثباته ودی د اهدافو په اړه ، چې ستاسو له نظره مهم دي وليکئ ؟ او ولي ستاسو په نظر دا اهداف مهم دي؟